

Sociální služby v ČR

Mirka Wildmannová

Sociální služby - definice

- Nástroj sociálního zabezpečení – sociální pomoci
- Poskytovány lidem společensky znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, začlenit se do společnosti
- Zohledňují jak uživatele, tak jeho rodinu či skupinu

Od 1.1.2007 vstoupil v platnost

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Proč bylo nutné nové právní úpravy sociálních služeb?

Stávající právní úprava nepokrývala:

- Uživatel byl pasivním činitelem
- Nebyl zajištěn jednotný systém objektivního hodnocení potřeb uživatelů
- Nebyly ochráněny práva při nesprávném postupu veřejné správy
- Nebyl vytvořen právní rámec rozvoje lidských zdrojů – především sociální práce

Proč bylo nutné nové právní úpravy sociálních služeb?

- Nebyly vyřešeny vzájemné vztahy a kompetence jednotlivých úrovní veřejné správy
- Nebyl zajištěn rozsah práv a povinností- organizace zřizované veřejnou správou a NNO
- Neexistence dohledu nad kvalitou poskytovaných sociálních služeb
- Neexistence podmínek pro vytvoření transparentní informační základny
- Nebyly upraveny druhy služeb zaměřené na prevenci sociálního vyloučení

Hlavní cíl nového zákona o sociálních službách:

- Podpora procesu sociálního začleňování a sociální soudržnost společnosti

Hlavní principy změny systému sociálních služeb:

- **Dostupnost**
- **Efektivnost**
- **Kvalita**
- **Bezpečnost**
- **Hospodárnost**

Příspěvek na péči (podle zákona č. 108/2006 Sb.) – původní nastavení

- Stanoven ve čtyřech stupních odpovídajících stupni závislosti“
(mladší 18 let)
- Lehká závislost – 2 000 Kč (3000 Kč)
- Středně těžká závislost – 4 000 Kč (6 000 Kč)
- Těžká závislost – 8 000 Kč (9 000 Kč + 2 000)
- Úplná závislost – 11 000 Kč (12 000 Kč + 2000)

- Vyplácí obce III. Typu
- Nepovažuje se za příjem (ČSSZ určí, zda opatrovník bude „státním pojištěncem“)

Zákon č. 206/2009 Sb. – změny, účinnost od 1.1.2011

- Mění se způsob vyplácení příspěvku na péči v I. stupni
- 2 000 Kč rozdělena na:
 - 1 000 Kč v hotovosti
 - Poukázka v hodnotě 1 000 Kč na služby (lze převést do následujících dvou měsíců), možnost uplatnit jen u registrovaných poskytovatelů soc. služeb – neplatí v případech, kdy v místě bydliště nebude vhodná služba či neumožní to kapacita poskytovatele, nebo kdy klient je ve zdravotnickém zařízení

Výše příspěvku na péči do 31.7.2016 (v Kč)

Stupeň závislosti	Osoby do 18 let	Osoby starší 18 let
Lehká závislost	3 000	800
Středně těžká závislost	6 000	4 000
Těžká závislost	9 000	8 000
Úplná závislost	12 000	12 000

Výše příspěvku na péči od 1.8.2016 (v Kč)

Stupeň závislosti	Osoby do 18 let	Osoby starší 18 let
Lehká závislost	3 300	800
Středně těžká závislost	6 600	4 400
Těžká závislost	9 900	8 800
Úplná závislost	13 200	13 200

Cíl zavedení příspěvku na péči:

- Svobodná volba způsobu zabezpečení služby – od „pasivního závislého pacientství“ k „aktivnímu klientství“
- Sjednotit podmínky pro získání veřejných prostředků všemi subjekty za podmínek jejich registrace
- Zvýšit prvek spoluúčasti občana při řešení jeho sociální situace
- Zrušit paušalizaci pohledu na ZP občany a seniory
- Nastartovat proces deinstitucionalizace a individualizace péče

Zneužívání příspěvku na péči

- Výplata příspěvku může být zastavena
- OÚ může ustanovit tzv. zvláštního příjemce příspěvku
- Příspěvek může být nepřiznán
- Příspěvek může být odňat

Základní druhy sociálních služeb

- Sociální poradenství
- Služby sociální péče
- Služby sociální prevence

Formy poskytování sociálních služeb

- **Pobytové služby:** služby spojené s ubytováním v zařízeních soc.služeb
- **Ambulantní služby:** klient dochází, součástí není ubytování
- **Terénní služby:** jsou poskytovány klientovi v jeho přirozeném sociálním prostředí

Zařízení sociálních služeb

Pro služby sociální péče

- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení

Pro služby sociální intervence

- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Zařízení pro krizovou pomoc
- Nízkoprahová denní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Terapeutické komunity
- Sociální poradny
- Sociálně terapeutické dílny
- Centra sociálně rehabilitačních služeb
- Pracoviště rané péče

Základní činnosti při poskytování sociálních služeb

- Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- Pomoc při osobní hygieně
- Poskytnutí stravy, zajištění stravy
- Poskytnutí ubytování
- Pomoc v chodu domácnosti
- Sociální poradenství
- Sociálně terapeutické činnosti
- Pomoc při uplatňování práv, zájmů
- Telefonická krizová pomoc
- Nácvik dovedností
-

I. Sociální poradenství

- Základní odborné poradenství
- Odborné sociální poradenství
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Sociálně terapeutické činnosti
- Pomoc při uplatňování práv, zájmů...

II. Služby sociální péče

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost.....

- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Soc. služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

III. Služby sociální prevence

Napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení, cílem služeb je překonání nepříznivé sociální situace

- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Nízkoprahová denní centra, zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pro seniory a osoby se ZP
- Sociálně terapeutické dílny
- Terapeutické komunity
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace

Úhrada nákladů za sociální služby

- Úhrada nákladů – ve smlouvě mezi klientem a poskytovatelem služby
- Poskytovatel se může dohodnout na spoluúčasti rodiny (pokud příjem klienta nestačí – garance: klientovi musí zůstat alespoň 15% z příjmu)

Sociální služby bez úhrady

- Sociální poradenství
- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Krizová pomoc
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace
- Sociální služby v kontaktních centrech, nízkoprahových zařízeních
- Služby sociálně terapeutických dílen

Služby sociální péče za úhradu

Pobytové služby:

- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se ZP
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Zdravotnické zařízení ústavní péče
- Centra sociálně rehabilitačních služeb

Ambulantní a terénní:

- Osobní asistence
- Pečovatelské služby
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře

Služby sociální prevence za úhradu

- Klient hradí: ubytování + strava (azylové domy, domy na půl cesty, terapeutické komunity)
- Úhradu stanoví poskytovatel (noclehárny)
- Úhrada za stravu – stanoví poskytovatel (nízkoprahová denní centra)

Typologie sociálních služeb podle cílových skupin

- Služby pro U, služby reagující na chudobu a bezdomovectví
- Služby pro děti a rodiny
- Služby pro rizikové děti a mládež
- Služby pro staré lidi
- Služby pro etnické menšiny
- Služby pro uprchlíky
- Služby pro lidi s postižením
- Služby reagující na krize a služby pro lidi trpící duševními nemocemi
- Služby pro nemocné
- Služby pro lidi se závislostmi
- Služby související s výkonem spravedlnosti
- Služby pro občany

Podmínky poskytování sociálních služeb

- Registrace
- Registr poskytovatelů sociálních služeb
- Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb
- Smlouva o poskytnutí sociální služby

Působnost při zajišťování sociálních služeb

- Obce s obecním úřadem s rozšířenou působností
- Krajské úřady
- Obce v samostatné působnosti
- Kraje v samostatné působnosti
- MPSV
- Úřady práce
- MV

Inspekce poskytování sociálních služeb

Inspekci provádí v režimu státní kontroly:

- KÚ + MPSV

Předmětem inspekce je:

- Plnění podmínek stanovených pro registraci
- Plnění povinností poskytovatelů
- Kvalita poskytovaných služeb
- Inspekce se provádí v místě poskytování služeb
- Provádí inspekční tým: min. 3 osoby (alespoň 1 člen z KÚ)

Financování sociálních služeb

- Příspěvek na péči
- Úhrada uživatelů z vlastních příjmů
- Příspěvky zřizovatelů sociálních služeb
- Dotace poskytovatelům z veřejných rozpočtů (nadregionální, regionální, místní úroveň, z ESF)
- Další zdroje: dary, sponzorství, vedlejší hospodářská činnost apod.

Financování sociálních služeb ze SR formou dotací

- Dotace ze státního rozpočtu na podporu poskytování služeb sociální péče a služeb sociální intervence na území kraje prostřednictvím rozpočtu kraje
- Výše dotace: zpracovaný střednědobý plán rozvoje služeb, počet příspěvků na péči, počet registrovaných poskytovatelů...

Dotace ze SR poskytovatelům sociálních služeb

- Účelově určené dotace přímo poskytovatelům
- Podpora služeb, které mají celostátní popř. nadregionální charakter

Pozitiva nového systému sociálních služeb:

- **Omezení monopolní role státu v poskytování soc.služeb**
- **Zavedení tržních principů**
- **Zvýšení kritéria kontroly kvality a kontroly nad poskytovateli soc.služeb**
- **Zvýšení kvalifikačních předpokladů pro výkon sociálního pracovníka**
- **Veřejná volba klientem**
- **Centrální registr poskytovatelů sociálních služeb**
- **Zjednodušení systému pro klienta**
- **Vymezení jasných kompetencí jednotlivých stupňů veřejné správy.....**

Negativa nového systému:

- **Nakupuje příjemce příspěvku na péči sociální služby ?**
- **Vynakládají příjemci tyto příjmy z příspěvku na péči příjemci opravdu účelně a efektivně?**
- **Je systém pro klienta sociálních služeb průhlednější?**